



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Rigor Moderatus Doctrinae Pontificiae Circa Usuras A SS.
D. N. Benedicto XIV. Per Epistolam Encyclicam Episcopis
Italiae Traditus**

Sancti Rigoris Specimina Exhibens - Mense Decembri M DCC XLVII

Zech, Franz Xaver

Ingolstadii, 1747

Ad Lectorem

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63759](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63759)



AD LECTOREM.

Liter pluræ præstantissima Eruditionis, Sapientia, & Apostolici Zeli monumenta, quibus Sanctissimus Pontifex BENEDICTUS XIV. Orbem christianum erudire non cessat, insignem obtinent, semperque obtinebunt locum Literæ Encyclicæ, quæ de Usuris ad solos quidem Italiæ Præsules sunt exarata, universæ tamen Ecclesiæ venerationem optimo jure exigunt. Unde cum Ingolstadiensis Academia eximio Doctrinæ Pontificiæ contra vicinos Fidei hostes propugnandæ ardore, plures alias Catholicas Scholas longè superet; congruum videbatur, prædictas Literas ejusdem conspectui exponere, ut nobilissimum hoc Scientiarum Athenæum, obsequiis Sanctæ Sedis penitus devotum, dum doctrinam ex suis Cathedris passim traditam Pontificiis sensis ad amissim respondere deprehendit, & sancto gaudio exultet, & no-

Diss. I.

A

va

va fiducia ad eam contra finitimos Doctores A catholicos tuendam animetur.

Hujus consilii perficiendi novam occasionem praeiuit Auctor Italus, Daniel Concina, qui ex pluribus libris jam famosus, duobus contra usuras tractatibus iteratò gloriam, & nomen clarissimi castioris Ethices Assertoris (a) sibi comparare conatus est. In lucem enim elapso anno edidit in Epistolam Encyclicam Benedicti XIV, adversus usuram Commentarium: alterum dein opus, cui titulus est: Usura Contractus trini Dissertationibus Historico-Theologicis demonstrata. Vir iste, nescio quo instigante genio, in quinta praecipue alterius operis Dissertatione, Academiam Ingolstadiensem, quam tanquam firmissimum Fidei Catholicae in Germania propugnaculum, suspexerunt hucusque pii omnes, veluti Pestilentiae cathedram, è qua horrendae blasphemiae, & virulentae haereses doceantur, orbis totius execrationi, & ludibrio exponit. Injuriae atrocitas acriorem quidem castigationem exigere videtur: hac tamen alteri calamo, ac foro relicta, à cepto consilio non deflectendum ratus, Encyclicas summi Pontificis Literas ad Italiae Episcopos datas, inclytæ Academiae oculis exhibere constituit. Quae ibi continentur, in duo summa Capita possunt dividi. In primis enim BENEDICTUS Pontifex tradit Regulas, quae, RIGORE aequè necessario ac laudando, immobiliter ac firmissimè inhaerent Doctrinae de Usuris in Ecclesia Catholica hucusque constanter conservatae. Dein istud praestat MODERATIONE summa, tanto Pontifice digna; miscetque documenta prudentissima, quibus immoderatus quorundam Zelus cobibeatur.

Ut hanc sapientissimam circa Usuras RIGORIS & MODERATIONIS conjunctionem in Literis Pontificiis admirentur omnes,

(a) In Approbat. Comment. fol. XXII.

nes, binam Dissertationem impendendam censeo, quarum prior sanctum RIGOREM in firmandis contra Usurariam labem Regulis veneretur: altera singularem suspiciat summi Pastoris MODERATIONEM: qua tum contractibus & titulis licitis, unde lucrum honestum obtineri possit, vult consultum; tum à definiendis quibusdam controversis abstinere jubet: qua occasione simul indigentur opiniones quorundam Doctorum, quæ tantos in P. Fr. Daniele motus concitaverunt. Ex prima Dissertatione licebit colligere, quàm inconcusse Doctores Ingolstadienses RIGORI Doctrina Pontificia circa Usuras adhereant: ex altera manifestum fiet, quàm longè Commentator Italus à MODERATIONE Pontificia discesserit. Brevem Synopsin utriusque Dissertationis sic habe:

I. Quidquid Rigoris est in Literis Pontificiis circa Usuras, id omne amplectuntur Professores Ingolstadienses.

II. Quidquid Moderationis in iisdem Literis occurrit, id omne respuit & proculcat Commentator Italus. Hæc scribendi occasio & scopus est.

Methodum tenebo brevem & ordinatam, evitata dictorum repetitione, & dicendorum confusione. Ut majus hac in re studium ponam, persuasit ingens tedium, quod in perlegendis Tractatibus Conciniis perferendum fuit, in quibus ordo nullus, sed mera confusio miscet omnia; eademque singulis fere paginis repetita redeunt, dolenda temporis & chartarum pernicie, ut nesciam, an seria mente approbator Conciniæ Commentarii delectationem legentium præfagiat. Quorundam libri similes videntur turbido, & ex intimis recessibus agitato vortici, ubi quæ semel arrepta sunt, eadem semper magno impetu revolvuntur, novis solummodo convitiis spumis conspurcata. Ad evitandam igitur prolixitatem, in breviores Paragraphos

✠ ✠ ✠ ✠ ✠ ✠ ✠ ✠ ✠ ✠

4

phos utramque Dissertationem distinguere lubet, ut quæ ex ali-
bi dictis recoli oportebit, absque ulteriore iteratione, æquè fa-
cile à scribente indigitari, ac à Lectore reperiri possint. Non
quidem Mathematica illa, vel Geometrica methodo, multis hoc
tempore æstimata continuò usus sum, sed naturali & perspicua,
cujus coherentem nexum facile monstrabunt notæ marginales.
Allegationes, & pauca quedam observationes, non ipsi conte-
xtui immista, sed cuiusvis Paragrapho minore caractere mox
subjecta sunt, ut Lectorem non turbent, nec tamen ex longin-
quo requiri debeant.

Ne contumeliosum opponam verbum, absterrent tum mul-
ta alia, tum horror ille, quo percussus me sensi, dum Libros
Concinianos continuis verborum probris (Sales, lepores, face-
tias lepido vocum abusu Auctor nominat) & calamo Religioso
indignis, & Lectori humanitatis non planè oblito molestissimis,
scatere deprehendi.

Ut rem ipsam mox aggrediamur, præmitti necesse est ipsas
BENEDICTI XIV. Literas, ex supra dicta ratione in brevio-
res Paragraphos distinctas. Ex his specimina quedam sancti
RIGORIS, & sapientis MODERATIONIS circa Doctrinam
de Usuris ob oculos ponere, nequaquam autem integram Usu-
rarum materiam justo Volumine exhaurire constitutum est.
Unde ne mireris, Lector benevole, si ea, quæ in Literis Pon-
tificiis non attinguntur, etiam in his Dissertationibus
prætermissa frustra quæras.

A

SAN-